

Vaba arst patsiendi valvsa pilgu all

Indrek Oro

Eesti Arstide Päevad

9.04.2015

- **Autonoomia** (kreeka keeles *autos* 'ise', *nomos* 'seadus'), osaline iseseisvus, mis on antud osale riigi territooriumist, näiteks ühele rahvusele.
- **Autonoomia** on isiku võime ja võimalus omada võimu oma tegude üle ning kujundada oma elu vastavalt omaenda põhjenditele ja motiividele.
Autonoomiat ohuks peetakse tegureid, mis avaldavad isiku otsustele manipuleerivat või moonutavat mõju (ajupesu või sõltuvus).

- **Autonoomia** (*voluntas aegroti suprema lex*)
Patsiendil on õigus ravi valida või sellest keelduda; patsiendil on õigus ravi saada sõltumatult arstilt
- **Headtegemine** (*salus aegroti suprema lex*)
Arst tegutsegu alati patsiendi parimates huvides
- **Mittekahjustamine** (*primum non nocere*)
Arst hoidugu patsienti kahjustamast
- **Õiglus** Ausus ja võrdsus raviotsustes ja ressursside jaotamisel: arst otsustagu patsiendi parimates huvides, kuid mitte teiste patsientide arvelt
- **Väärikus** Patsiendil (nagu ka tema arstil) on õigus väärrikusele
- **Ausus** Informeeritud nõusolek

WMA Patsiendi õiguste deklaratsioon (Lissabon 1981)

- Õigus heatasemelisele arstiabile
- Õigus valikuvabadusele
- Õigus enesemääramisele
- Õigus informatsioonile
- Õigus salajashoidmisele
- Õigus väärrikusele
- Õigus religioossele abile

Patsiendi autonoomia!

The patient's autonomy always, always should be respected, even if it is absolutely contrary - the decision is contrary to best medical advice and what the physician wants.

(Jack Kevorkian)

- **WMA Rahvusvahelise arstieetika koodeks:**

Arsti täielik lojaalsus kuulub tema patsientidele

- **Informeerimiskohustus**

Ühiskonnaohtlikud haigused, laste väärkohtlemine *etc.*

- **Lepingulised suhted**

Tööleping(ud), lepingud äriühingutega (e.g. ravimitööstus)

WMA Madridi deklaratsioon professionalsest autonoomiast ja eneseregulatsioonist

- Vastuvõetud 39 Maailma Arstide Assambleel, Madridis, Oktoobris 1987
- Revideeritud WMA volikogul Divonne-les-Bains'is, Mais 2005
- Tühistatud WMA pea-assambleel, New Delhis, Oktoobris 2009
- Asendatud Seouli deklaratsiooniga professionaalsest autonoomiast ja eneseregulatsioonist (2008)
- Täielikult ümbersõnastatud Madridi deklaratsioonist professionaalsest autonoomiast ja eneseregulatsioonist (2009)

WMA Madridi deklaratsioon kutsealasest sõltumatuses ja eneseregulatsioonist

- Kutsealase sõltumatuse keskseks elemendiks on iga töötava arsti õigus vabadusele meditsiiniliste otsuste tegemisel oma patsientide tervise hoidmisel ja ravis.
- WMA tähtsustab kutsealast sõltumatust kõrgetasemelise arstiabi ja patsiendi õiguste nurgakivina ning olulise meditsiinieetika põhimõttena.

WMA Madridi deklaratsioon kutsealasest sõltumatuses ja eneseregulatsioonist

- Tulenevalt iga arsti õigusest kutsealasele sõltumatuses, kannab arstkond vastutust eneseregulatsiooni süsteemi (kutseliitude) loomise ja töös hoidmise eest. Ehkki praktiseeriv arst on seotud mitmete regulatsioonidega, peab kutseliit võtma vastutuse arstide erialase käitumise ja heade tavade järgimise eest oma igapäevases töös.
- WMA kutsub üles arste kõikides maades asutama, alal hoidma ja aktiivselt osalema eneseregulatsiooni protsessis, sest see on kvaliteetse ravi ja pädeva arstiabi tähtis tingimus ning aitab tagada kutsealast sõltumatust.

WMA Madridi deklaratsioon kutsealasest sõltumatuses ja eneseregulatsioonist

- Mistahes eneseregulatsiooni süsteemi esmaseks eesmärgiks peab olema kvaliteetne ravi ja pädev arstiabi. Vaid pädev arst saab anda asjakohaseid hinnanguid patsiendi kasuks. Arsti vastutusalasse jääb uute tõhusate ja ohutute raviviiside juurutamine.
- Kõik eksperimentaalsed protseduurid peavad vastama WMA Helsingi deklaratsiooni ja seadusest tulenevatele nõuetele.

WMA Madridi deklaratsioon kutsealasest sõltumatuses ja eneseregulatsioonist

- Arstide kutsealane tegevus ja selle juhtimine peavad alati jääma arstieetika põhimõtete piiresse. Teadlikkus arstiabi kuludest on eneseregulatsiooni oluline element. Arst peab arvestama oma töös arstiabi kuludega nii patsiendi haiglaravile määramisel kui ka raviviiside valikul.

WMA Madridi deklaratsioon professionalsest autonoomiast ja eneseregulatsioonist

- Rahvuslikud arstide liidud on kohustatud arendama ja ülal hoidma oma liikmeskonnas eetilisi põhimõtteid. Eksimustele tuleb koheselt tähelepanu juhtida ning eksinuid distsiplineerida ja rehabiliteerida.

WMA Madridi deklaratsioon kutsealasest sõltumatuses ja eneseregulatsioonist

- On olemas mitmeid eneseregulatsiooni valdkondi, kus arstide liidud võivad võtta vastutuse. Seetõttu tuleb soodustada sõsarorganisatsioonide infovahetust uute esilekerkivate probleemide teadvustamisel ja nendest ülesaamisel.
- Arstide kutseliidud peavad valgustama üldsust arstide eneseregulatsiooni vajalikkusest ja võimalustest oma maal. Vaid siis saab oodata avalikku tunnustust usaldusväärsele süsteemile, kelle hinnanguid arstiabile ja tervishoiukorraldusele saab võtta ausalt ja objektiivselt.

- Ravikindlustus töötutele
- Madalamad igakuised kindlustusmaksed
- Soodsamad hinnad eakamatele
- Ravimite hinnalangus
- Teatud seisundite puhul kohustuslik ravikindlustus

Lost your Doctor?

**I'm sure as soon as you
find one that accepts our
lower reimbursement rates
on your new Over Bloated
and More Expensive Plan..**

**..You'll just love that
New Doctor...**

Arstikutse sõltumatuse pinged

- Lisanduv (üle)regulatsiooni kvaliteeditagamise, ohutuse või süsteemi kulu-tõhususega seoses.
- Arstiabi on muutunud IT-põhiseks ja see võimaldab toimuvat lihtsamalt jälgida.
- Suurenev patsientide autonoomia.

Täna kaasa mõtlemast !